

תוכנית מתאר ארצית - תמ"א/1/24 - פרק מתקנים אגרו וולטאיים ותיקון פרק המתקנים הפוטו וולטאיים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם, בתוקף סמכות הממשלה לפי סעיף 53(א) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, לאשר את תוכנית מתאר ארצית - תמ"א/1/24 - פרק מתקנים אגרו וולטאיים ותיקון פרק המתקנים הפוטו וולטאיים.

דברי הסבר

רקע כללי

הטכנולוגיה האגרו וולטאית מהווה נדבך חשוב במאמץ לעמידה ביעדי הממשלה להגדלת ייצור החשמל מאנרגיות מתחדשות ולהגדלת התנובה החקלאית, תוך שמירה על משאב הקרקע שהינו במחסור. לשילוב של ייצור החשמל הפוטו וולטאי עם העיבוד החקלאי, פוטנציאל לתרום לתנובה החקלאית באמצעות הצללה מבוקרת, חיסכון במים ושיפור עמידות הגידולים לתנאי אקלים משתנים. במטרה לעודד תכנון והקמה של מתקנים אגרו וולטאיים ולתעדפם על פני מתקנים קרקעיים, קובעות הוראות פרק זה הליכים ייעודיים לאישור מתקנים אגרו וולטאיים, בהליך של תכנית או בהליך של היתר מכוחו של פרק זה, באופן נבדל מהוראות פרק המתקנים הפוטו וולטאיים הקרקעיים. בכך נוצרת הבחנה תכנונית בין מתקנים פוטו וולטאיים קרקעיים לבין מתקנים בדו-שימוש - המשלבים ייצור חשמל עם המשך עיבוד חקלאי מיטבי לאורך כל חי המתקן. פרק זה קובע מסגרת אחידה וברורה לקידום המתקנים האגרו וולטאיים, לרבות המבנים התפעוליים הנדרשים להפעלתם, תוך בחינת היבטים תכנוניים, חקלאיים וסביבתיים, וצמצום השפעה על הסביבה והנוף. פרק זה בא בנוסף לסעיף ההיתרים בפרק המתקנים הפוטו וולטאיים, המעודד הקמת אנרגיה מתחדשת בדו-שימוש לסוגיו, לרבות בשטח המבונה, תוך תיעדוף לשמירה על הקרקע. על מנת להבטיח כי לאורך תקופת חי המתקן האגרו וולטאי יתקיים בשטחו עיבוד חקלאי מיטבי, נקבעו בנספח ב'13 קריטריונים מדידים לפיהם ייבחנו הפעילות החקלאית והתפוקה החקלאית. המעקב והבקרה על העיבוד החקלאי יבוצעו על ידי יחידת הפיקוח של משרד החקלאות בהתאם להחלטת ממשלה מס' 176 מיום 24.2.23 שהתקבלה בעניין זה.

שלבים בקידום התכנית:

בהתאם להחלטת ממשלה מס' 208 מיום ה-1.8.21 נערך מסמך מדיניות לנושא האגרו וולטאי, אשר הציג, בין היתר, המלצות לקידום מתקנים אגרו וולטאיים בנושאים חשמליים, חקלאיים וסביבתיים. המועצה הארצית, לאחר שקיימה דיון במסמך המדיניות, הורתה ביום 6.12.22 על הכנת תמ"א 1 שינוי 24 לצורך הסדרה תכנונית של מתקנים אגרו וולטאיים. ועדת עורכי תמ"א 10 דנה בעקרונות התכנון בשורה של היבטים רלוונטיים, תוך היוועצות עם בעלי עניין שונים, לרבות במסגרת כנס שיתוף בעלי עניין שהתקיים בספטמבר 2024. בהתאם לעקרונות התכנון, נערכו הוראות התכנית. המועצה הארצית החליטה ביום 20.5.25 על העברת התכנית להערות הוועדות המחוזיות ולהשגות הציבור ביחס לסעיף ההיתרים שבתכנית. לאחר שהתכנית פורסמה והוגשו לה הערות והשגות, התקיימו דיונים בוולנט"ע ב-11.11.25 וב-30.12.25, ולאחר מכן אישרה המועצה הארצית ב-13.1.26 להעביר את התכנית לאישור הממשלה.

תכולת התכנית:

פרק המתקנים האגרו וולטאיים בתמ"א 1, כולל הליכי תכנון לאישור תכניות, וכן מסלול למתן היתרים למתקן אגרו וולטאי בשטח החקלאי בתחום חלקה א' בנחלה ולמתקן אגרו וולטאי בשטח חקלאי שהינו צמוד דופן לשטח מיועד לבינוי בתחום יישוב כפרי לפי תמ"א 35.

כמו כן, כוללת התכנית תיקון לפרק המתקנים הפוטו וולטאיים כך שיאפשר ליתן היתר למתקן פוטו וולטאי גם מתחת לגג חממה, וכן יאפשר תוספת או קביעת זכויות בניה להיתר מתקן פוטו וולטאי בייעוד חקלאי בתחום חלקה א' בנחלה.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

אין.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

התכנית נדונה במליאת המועצה הארצית אשר אישרה את העברת התכנית לאישור הממשלה, כמפורט במסמך החלטת המועצה הארצית.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

עמדת היועמ"ש של המשרד יוזם ההצעה

הליכי אישור התכנית במועצה הארצית לוו על ידי היועצת המשפטית של המועצה הארצית. לאור האמור, אין מניעה משפטית לאשר את ההחלטה. **מצ"ב חוו"ד**

סיווגים

סיווג ראשי: 11אחר

תחום פעולה עיקרי: 05 תשתיות וסביבה

מגיש: ראש הממשלה

כ"ה בשבט התשפ"ו
12 בפברואר 2026

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: **תמ"א/1/24 - פרק מתקנים אגרו וולטאיים ותיקון פרק המתקנים הפוטו וולטאיים**

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:
בהתאם להוראת סעיף 53 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 (להלן – חוק התכנון והבניה), הוסמכה הממשלה לאשר תכנית מתאר ארצית, אשר הוגשה לה על ידי המועצה הארצית לתכנון ולבניה.
המועצה הארצית, בישיבתה מס' **ישיבה מס' 2026001** מתאריך **13/1/2026** החליטה להמליץ לממשלה על אישור התכנית שבנדון.
המלצת המועצה התקבלה לאחר שהתקיימו כל ההליכים הנדרשים בהתאם להוראות חוק התכנון והבניה.
אשר על כן, התמלאו התנאים הנדרשים לאישור התכנית על ידי הממשלה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:
היות ואין שר פנים המכהן בתפקיד, הצעת המחליטים הוגשה על ידי ראש הממשלה. יצוין כי בהתאם לתקנון עבודת הממשלה כל חבר ממשלה רשאי להציע להעלות נושא לסדר היום של ישיבת הממשלה כאשר על פי סעיף 4(ו) לתקנון, השר המגיש יבוא בדברים עם השר שההצעה נוגעת לתחום סמכותו ועמדתו של השר האמור תצוין במפורש. בענייננו בהעדר שר הפנים לא ניתן לבוא עמו בדברים אולם נוסח ההצעה תואם מול גורמי המקצוע במשרד הפנים, ואלה יציגו עמדתם גם במסגרת ישיבת הממשלה בעניין.
עוד יצוין כי הצעת המחליטים מובאת לאישור הממשלה בהתאם להוראת סעיף 53 לחוק התכנון והבניה ולאור החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה, אשר המליצה בישיבתה מיום 13/1/2026 על העברת התמ"א לאישור הממשלה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:
לא רלבנטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
המשנה ליועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה מסרה כי אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה בהיבטי עבודת הממשלה.
הליכי אישור התכנית במועצה הארצית לוו על ידי היועצת המשפטית של המועצה הארצית. לפיכך, אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

יועמ"ש למנהל התכנון

עו"ד אפרת ברנד

תפקיד

שם

חתימה

אגף מוסדות תכנון ארציים:

אגף C בית הדפוס 12, גבעת שאול ירושלים 9548315 טלפון: 074-7578141/28

אתר אינטרנט: www.iplan.gov.il אלקטרוני: moatza@iplan.gov.il